

Portada del catàleg de l'exposició "Art Sacre gironí d'ahir i d'avui".

grisós, la figura perd importància –tot i que les menys imaginatives segueixen patrons que esdevenen icones ja superades en l'era informàtica–. Però val la pena aturar-se davant de peces com el combatiu *Crist utòpic de l'alliberament* (1973), de Lluís Bosch, on la figura d'un nen depauperat nia en un Crist crucificat, un homenatge al pare Alsina, mort per la dictadura pinochetista; *Alè de vida* (2000), de Josep Mas, un oli sobre coure on la tenebror amaga la resurrecció; *Via-Crucis* (1995), del sempre interessant Kim Domene, on un joc infantil esdevé els 14 passos del calvari; el *Crist mariner* (1997) de fusta i ferro de Demetri Kontos, de la parròquia de Santa Maria de Cadaqués, o el de Francesc Torres, del 1965, amb la integració de figura i creu en un sol element; el *Sagrari* d'Emília Xargay, de la Sagrada Família de Blanes; l'escultura de Josep Simón *Crist de la Tramuntana* (2000), o el colpidor *Verònica pantocràtica* (2000) de Modest Cuixart, on se'ns mostra un Crist-home amb el rostre de la por.

La primera part, l'art *d'ahir*, mostra peces poc accessibles. Són objectes litúrgics i imatgeria (fins i tot hi ha un espectacular altar) que van del romànic fins al primer franquisme. Aquest tram de la mostra peca d'un cert desordre expositiu, pal·liat per l'indubtable interès de les peces.

Moisés de Pablo

Vint-i-quatre hores de lectura lliure

De les nou del vespre del dia 20 d'abril fins a la mateixa hora de l'endemà es van celebrar les 24 Hores de Lectura Viva a la sala La Planeta de Girona, organitzades pels amics del Museu d'Art.

El lector que ara mateix emprèn la lectura d'aquest article molt probablement considerarà que entre ell i la reflexió proposada pel sotassígnat hi ha una via de comunicació franca, immediata: la que ens brinda el text escrit amb tota la seva aparent neutralitat.

Excepte casos singulars, qui llegeix aquesta frase ho està fent per a ell mateix, molt possiblement en solitud, i no és forassenyat pensar que tindrà la sensació que els meus pensaments ragen en estat pur del paper per anar a raure al seu magí. És força raonable, doncs, pensar que qui llegeix no s'haurà adonat de la presència camuflada d'un poderós element que s'interposa entre nosaltres i que determina en bona part l'orientació i el sentit que ell acabarà donant a les meves

paraules: la música. En efecte, fins i tot si la lectura té lloc dins el silenci físic més estricte, en l'interior del lector, aquestes paraules que jo ara escric hi arribaran sonoritzades; en una sonorització insonora, però sonorització, tanmateix.

La lectura ha estat, en realitat, un acte sonor durant molts segles; és a dir, la pràctica de la lectura en veu alta té, en la nostra tradició cultural, molts més anys d'història que no pas la lectura callada, interna. S'ha fet famós, en aquest sentit, el relat d'Agustí d'Hipona que recull la seva enorme estupefacció després d'haver sorprès, en ple segle IV, el gran Ambrós, bisbe de Milà, resseguint amb la mirada les línies d'un llibre sense badar boca. Sense necessitat de recular tan enrere, tots hem pogut observar, sobretot en persones d'edat avançada, un lleu moviment de llavis, fins i tot un murmurí imperceptible, davant d'un paper escrit. La lectura interna ens és, doncs, una pràctica novella però perfectament consolidada.

De tant en tant, però, hi ha qui troba el gust a reprendre el fil dels nostres orígens, i aleshores sorgeixen excel·lents iniciatives com les 24 Hores de Lectura Viva. Un centenar llarg de lectors s'aturaren davant del faristol per tal de compartir els seus textos predilectes amb els oients presents. El fet de celebrar-se pràcticament la vigília de Sant Jordi va revestir aquesta iniciativa (secundada per la Llibreria 22) d'una clara voluntat alternativa: la de substituir el mercantilisme esclavitzant de les parades de la Rambla per un intercanvi gratuït d'idees, de versos, de cultura. Tant de bo aquest sigui tot just el primer d'una colla d'anys de lectura lliure.

Oriol Ponsatí i Murlà

Una editorial amb empenta

Durant la passada diada de Sant Jordi, enmig de l'habitual allau d'autors que publiquen més o menys expressament per a aquesta data, vam poder veure el naixement d'una nova col·lecció, Llibres dels Quatre Cantons, que no és sinó la nova aposta de Curbet Comunicació Gràfica Edicions.

Aquesta empresa editora va néixer a principi de l'any passat amb l'objectiu d'omplir un buit a la ciutat de Girona. El seu director, Joaquim Curbet, recorda que, per exemple, a Vic hi ha l'editora Eumo i a Tarragona tenen Edicions El Mèdol, que «són editorials importants», i afegeix que a Girona, a part de les institucions, ningú no editava llibres. Cal matisar que a les nostres comarques hi ha Brau Edicions, de Figueres, la garrotxina Editora de Batet i

l'empordanesa Llibres del Segle. Joaquim Curbet descriu CCG Edicions com una editorial generalista, en el sentit que una iniciativa gironina d'aquestes característiques no està en condicions d'especialitzar-se en cap gènere: «Si volem donar un servei des d'aquí, seria ridícul especialitzar-se només en un tema concret», apunta. Així, de moment ha tret al carrer tres col·leccions completament diferents: d'una banda, la Biblioteca d'Història

Maria Àngels Anglada, inèdita

El número 199 de la *Revista*, dedicat a M. Àngels Anglada, ens va fer entrar en contacte amb alguns dels seus nombrosos amics i, entre ells, amb el seu cosí Francesc Gamissans i Anglada, frare franciscà que durant uns anys va sojornar al convent de la Bisbal i que ara viu a Balaguer. Amb motiu de la seva professió religiosa, l'any 1948 M. Àngels Anglada va escriure els primers versos que va veure impresos en lletres de motlle. L'any 1991, l'escriptora va presentar a Barcelona el llibre *Francesc i Clara d'Assís*, de Tomàs de Celano, traduït al català pel pare Gamissans; la seva intervenció fou recollida íntegrament en el volum *Aures franciscanes de Catalunya* (La Formiga d'Or, Barcelona, 1999).

Immersa en aquell clima d'evocació del *Poverello*, M. Àngels va escriure el poema, fins ara inèdit, *Francesc, patró dels ecologistes*, dedicat també al seu cosí, gràcies al qual avui podem donar-lo a conèixer com

a primícia. En els seus versos, sota la llum d'Assís, s'enllacen el paisatge natal i l'adoptiu de l'escriptora, que rememora des de l'Empordà les depredacions consumades a la plana de Vic. El tema, dissortadament, no ha perdut gens ni mica d'actualitat i ens porta el ressò d'altres textos reivindicatius de la M. Àngels, com els poemes paral·lels que va escriure sobre els aiguamolls empordanesos: el primer, per defensar-los quan estaven en perill, i el segon, per celebrar la seva recuperació. Aquest darrer també va ser publicat com a primícia, per gentilesa de l'autora, en el número 110 de la *Revista de Girona* (1r trimestre de 1985). La història, doncs, acaba tal com va començar: amb unes paraules apassionades en defensa de la natura que M. Àngels Anglada va estimar tant i que va convertir tan sovint en primera matèria poètica.

Narcís-Jordi Aragó

Francesc, patró dels ecologistes

*Al meu cosí fra Francesc Gamissans,
de la plana de Vic.*

No tornarà el qui parlava als ocells
i s'amagava en muntanyes amigues.
Recordo Assís i una veu de coloms
dient: «Francesco amava i fioretti...»

Vanament cercarien els seus ulls
un llop per a amansir. Llops veritables,
nosaltres, els hem morts. I els germans rius,
on són les aigües clares i benignes?

Aquella flama ardent, els mots suaus
més poderosos que una veu de bronze
trobarien un cor que els acollís?
I qui entendria la seva nuesa?

La seva ermita a Vic, l'han aïllat
en laberints d'asfalt i fils elèctrics.
La terra viva volen fer mortal
amb l'amarguíssim rictus de l'urani.

Per camins de gavines i aiguamolls
records de fonts profundes em colpeixen,
la Plana que ell petjà encara no ha mort.
Defenseu-la, niuada de calàndries.

Mª Àngels Anglada